

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar juđ. Bihor

CUPRINSUL:

Ieșit-a sămănătorul	Prof. Ștefan . . .
Voința	Const. Muș . . .
Necesitatea grădinilor de copii	Elena C. M. . . .
Programa analitică	Florian Mane . . .
Problema aptitudinilor	Const. Munteanu . . .
Administrația școlară	V. V.

Partea oficială. Informații.

Redacția și Administrația :
Oradea, Revizoratul școlar.

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar juđ. Bihor

Ieșit-a sămănătorul...

Așa glăsuiește Sămănătorul prin slova bătrânei Biblii: „Ieșit-a sămănătorul să samene sămânța sa...” Și în adevăr, la început de toamnă ies la sămănat și sămănătorii pilduitori: plugarii și sămănătorii pilduiți: dascălii. Până mai eri sămănătorul-plugar era un om vesel, om în carne și în oase, care pășia agale cu sacul pe spate dealungul holdei și împrăștia cu zor din pumni aspri sămânța de grâu curat ca aurul pe brazda scormonită de plugul cu boi. Astăzi întâlnești doar ici și colea câte un sămănător îndrăgostit de datina din bătrâni, care se îndărătnicește să nu țină pas cu lumea asta nouă. Astăzi nu mai ies sămănătorii să samene ci mașinile, care iau sămânța cu măsură, în linguri de fer și o strecoară prin fevi reci în măruntaele pământului spintecate de plugul cu foc și în urma mașinei pășește hărțuitul ei rob cu ochii ațintiți la lucrul lingurilor.

Două lumi: lumea plugului cu boi, patriarhală, cu farmec de poezie și mirezme de flori de câmp, ce stăruie încă printre noi și nu se îndură să ne părăsească, căci a fost a noastră prin lung șir de veacuri și lumea fordsonului prozaic, cu miros greu de benzină, care se mbulzește în noi cu nerușinarea veneticului. Două tipuri de sămănători: sămănătorul-om și sămănătorul-mașină.

Și aici ca în toate rânduelile lui vechi și bune, românul s'a prea repezit să sară dintr'odată prăpastia din-

tre cele două lumi. Natura însă nu îngăduie salturi ci numai înaintare cu pas măsurat. Adevărul este, că mașinismul nu a adus mai multă bunăstare. Ne-a adus însă pe cap: șomajul agricol, necunoscut în lumea cea veche, lumea plugului cu patru boi. După șomajul industrial șomajul agricol. Greșeala saltului neiertat au înțeles-o acei gospodari cari desmeteciți din idolatria mașinismului — vițelul de aur al lumii noi — se întorc la plugul cu boi așezând în magazie fordsonul devenit prea curând fer vechiu, ca să străjuiască acolo ca mărturie a unei experiențe scump plătită. Amăgit o clipă de noutatea lucrurilor zărite în gospodăria altora, românul a dorit să le aibă și el, dar când a văzut, că nu se potrivesc încă în gospodăria lui sărăcuță, le sfarmă cum sfarmă păgânul înșelat în așteptările sale idolul de lut neputincios a-i împlini dorințele.. Da, da... a purta strae nemțești nu însemnă încă să fii neamț și nu e american tot românul care despică ogorul cu fordsonul...

Aceste gânduri îmi stăruie în mințe la 'nceput de an școlar, când se deschid porțile școalelor pe care năvălesc vesele cetele de copii, al căror suflet se așterne ca o holdă însoțită gata să primească sămânța sămănătorului pilduit în parabola dumnezeescului Sămănător. Și aici un mare salt dela școala veche la școala nouă, ca dela plugul cu boi la plugul cu foc, ca dela pumnul cald ce mângăie cu dragoste bobul de grâu la mașina rece... Odinioară, și nu tocmai de mult, în școală învățătorul era totul. El era sufletul, programa vie a școlii. Astăzi învățământul geme sub apăsarea programelor savant și modern ticluite cum geme holda românului sub roatele mașinei

Nu vreau să hulesc programele analitice, căci ar însemna să nesocotesc îndreptarul unei munci ordonate, dar nu pot să mă prostern în fața lor, ca păgânul în fața idolului. Și chiar dacă ași vrea să mă închin, nu știu în fața căreia să fac actul de adorație, căci cu programele e o curată babilonie, asupra căreia nu vreau să insist. Programa nu e scop ci mijloc, ce înlesnește munca dascălului. Programa e o mașină fără viață: dascălul trebuie să o însuflețească, un labirint, în care se pierde acela, care nu găsește în sufletul său firul călăuzitor.

Programele, toate programele, cer cunoștințe, cât mai multe cunoștințe fie teoretice fie practice, din toate însă lipsește obiectul, care cuprinde în sine toate obiectele, în care trebuie să culmineze întreg învățământul: educația. Și când zic educație nu mă gândesc nici la educația intelectului, nici la educația fizică, care sunt și ele bune și folositoare în viață ci la educația sufletului, la formarea caracterului religios-moral. Școala pregătește pentru viață, dar viața e aspră: nu se lasă încătușată în raționamente subtile, nici îmbrâncită de forța fizică. Pe omul care nu găsește în resorturile tainice ale sufletului său reazăm „în marca furtunoasă a vieții“, îl înghit valurile.

Învățământul religiunii, care are în primul rând datoria să răscolească tainele adânci ale subconștientului — acest rezervor nesecat de forțe nebănuite — și să le înmănușieze într-o legătură de virtuți, își are scăderile lui binecunoscute, dintre care cea mai apăsătoare este scolasticismul învechit și sec — plaga și celuilalt învățământ — care *învață* religia, când ea se vrea *trăită*. Să ia aminte catihetul — preot sau învățător — că dacă în orice altă oră, copleșit de oboseală, poate să se retragă în colțișorul lui ca să se odihnească și poate să dea drum programei-mașină să-și facă lucrul, în ora de religie trebuie să stea în contact permanent cu sufletul copilului, să caute mereu căi și mijloace spre a se adânci în acel suflet, ca să prindă firele experienței religioase, ce miște acolo, pentru că aci nu sunt fenomene sensibile verificate prin mărturia simțurilor, aci nu ai la îndemână un laborator ca la fizico-chimice, ca să demonstrezi cum se descompune apa în elementele ce o compun. Aci se cere întreaga personalitate a educatorului, pentru că învățământul religios-moral îl susține și-i dă viață numai sufletul învățătorului de religie. Aci trebuie sămănător în carne și oase și nu sămănător-mașină. Nu e ușor, să scormonești experiența religioasă-morală a copilului, să-l faci să reflecteze asupra ei, să-i hrănești viața contemplativă, să-l orientezi asupra motivelor, cari îndrumă viața într'un chip sau altul, să-l faci să înțeleagă că afară de bunurile materiale mai sunt vremi spirituale de mare preț, că există în fine un ideal religios-moral. Pentru aceasta se cere să

fii tu însuși o personalitate cu experiență religioasă puternică.

Sfinții n'au învățat religia din carte, dar au trăit-o. Ei au învățat pe alții nu cu cuvântul omului cu diplome, nu după programe ticluite cu măiestrie, ci cu fapta vieții. Viața lor a fost o carte deschisă, în care putea citi oricine și era frumoasă și minunată această carte nescrisă cu slove, frumoasă ca privescerea ce o învia templul aurit al lui Iosif cel mare privit de pe coasta muntelui Maslinilor.

Dascălul dascălilor a zis: „Ieșit-a sămănătorul să samene sămânța sa...“ El ne îndeamnă pe toți să sămănăm sămânța *noastră*. Să o sămănăm, dar întâiu s'o trecem prin ciurul cunoștinții noastre, ca să scoatem din ea pleava și neghina

Ogorul ne așteaptă, să ieșim deci la sămănat!

Prof. Șt. Munteanu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VOINȚA*)

de Constantin Munteanu
revizor școlar.

II.

B) Actul voluntar.

Acum, după ce am prezentat câteva teorii asupra voinței, în-sușindu-ne prin această pe de o parte o perspectivă istorică asupra problemei noastre, pe de altă parte o lărgire a punctului de vedere din care trebuie să o privim, să întreprindem o analiză asupra actului voluntar. Zicem act voluntar și nu voință. Vom vedea mai jos de ce.

Pentru aceasta ne vom însuși punctul de vedere biologic al psihologiei, deoarece ni se pare mai complex și mai apropiat de realitate. Datorită acestuia vom observa cum în voință se îmbină întregul fel de a fi al organismului, cum ea e luminată și direcționată de factorii cognitivi ca și de cei emotivi și astfel, cum întotdeauna avem în față o reacțiune totală a organismului.)

a) *Trebuință și comportament.* Noțiunea de bază cu care operează psihologia biologică, e noțiunea de trebuință. Organismul pus în fața unei situații, reacționează doar în măsura în care el se simte îmboldit de diferitele sale trebuințe nesatisfăcute. Trebuința e deci elementul motor al întregii activități psihice. Ea duce la reacțiuni care tind să o satisfacă și care se pot îngloba sub denumirea de *comportament*. Comportamentul e reacțiunea globală a organismului în fața unei situații date. El are trei aspecte: cognitiv sau de cunoaștere, emotiv sau afectiv și conativ sau de reacțiune pe planul real. Toate acestea nu trebuiesc considerate ca deosebite unul de altul. Numai că, în legătură cu diferitele trebuințe și tendințe ale organismului, predomină unul sau altul. În cele ce urmează ne vom opri asupra aspectului conativ al comportamentului, căutând să vedem ce e voința și actul voluntar. Căci voința nu poate fi înțeleasă decât privind-o pe linia de reacțiune conativă.

b) *Comportamentul conativ Voința. Actul voluntar.* Să pornim dela început cu un exemplu spre a nu pluti în abstracțiuni. E o zi frumoasă de vară. Suntem pe plaja unui fluviu în mijlocul

*) După o lucrare dezvoltată de subsemnatul la seminarul de psihologie a D-lui Profesor Liviu Rusu dela universitatea din Cluj. Lucrarea va apărea în broșură.

căruia există o insulă pe care am dori să o cunoaștem. Cum în apropiere nu există nici o barcă, să presupunem că pornim înnot și isbutim să ajungem pe insulă. La un moment dat vremea se schimbă, începe o furtună puternică și apele fluviului se sbuciumă până în depărtare. Nu e nici un semn că furtuna va fi de scurtă durată. Până seara mai sunt doar câteva ore și a întârzia prea mult înseamnă a rămâne în timpul nopții pe insulă. *Ce se întâmplă în o asemenea situațiune ?*

În mod natural se naște în organism *trebuința* impetuoasă de a scăpa din încurcătură. Această trebuință aduce după sine două sau mai multe *tendințe* contrarii. Să zicem că în cazul nostru s'ar ivi două tendințe legate de aceeași trebuință : deoparte tendința de a ne scăpa de situația neplăcută prin înnot, de altă parte tendința de a aștepta până ce eventual observăm pe cineva cu o barcă, spre a-i cere ajutor. Care dintre aceste două tendințe va învinge ? Desigur cea mai puternică. Să ne întrebăm însă care dintre ele va fi mai puternică ? Căci la început sunt cam pe același plan.

Aici are loc procesul complex care caracterizează voința. Întreaga noastră *experiență* trecută similară e pusă în joc. Și după cum această experiență e mai bogată în legătură cu o impulsie și mai săracă în legătură cu alta, va învinge o tendință sau alta. Ce se întâmplă deci ? În legătură cu tendința de a scăpa de situațiune prin înnot, se deslanșue întreaga noastră experiență de înnotător. Poate că nici odată nu am avut ocazia să înfruntăm valurile și atunci începem să șovăim : e mai bine să așteptăm. Iată un prim stadiu al tensiunii psihice în care ne aflăm.

Dar să mergem mai departe. Gândul că așteptând nu va apărea probabil nimeni, face ca tendința respectivă să se transforme în un *complex emotiv*. Trăim emoția de frică, gândindu-ne că am fi siliți să rămânem noaptea pe insulă ; emoția de mânie că am plecat fără cea mai mică precauțiune, sau în cele din urmă, când vedem că nu se arată nici un semn de scăpare, chiar emoția complexă de *disperare*. Așa putem să ajungem la un *sentiment*, care răscolește întreaga noastră personalitate, sentimentul acesta penibil de singurătate.

De data aceasta conflictul nu mai are loc între *tendință și tendință*, ci între *tendință și sentiment*. Dar tendința cealaltă începe și ea să fie întărită și susținută de necesitatea noastră de a scăpa și se poate transforma și ea în *sentiment*. Ca atare conflictul va avea loc între *sentiment și sentiment*. Tocmai aici trebuie să privim caracteristica voinței. Conflictul acesta dintre sentiment și sentiment — ambele

legate de amorul propriu — formează treapta cea mai superioară a voinței. În acest sens putem spune că voința începe tocmai din momentul în care intră în joc amorul propriu. Prin aceasta ea e legată de bazele ultime ale personalității noastre.

Vom spune deci, parafrazând ceea ce am spus și cu altă ocazie, că voința e un complex sufletesc izvorit din conflictele pe care le-am văzut mai sus, complex în care găsim toată gama trăirilor noastre dintr'un moment dat.

În legătură cu conflictele acestea, trebuie să amintim procesul de deliberare care are loc. În fața situației întreprindem o analiză a diferitelor posibilități de scăpare. Găsim soluții pe planul mintal și deliberăm dacă ele ar fi potrivite și pe planul real. În procesul voluntar intră deci o mare doză de gândire, ce se împletește cu emoțiile legate de un fel sau altul de reacțiune proiectată pe planul real. Ca atare nu putem înțelege voința fără procesul fundamental de deliberare.

Voința constă în conflictul ce are loc între tendințele noastre și între sentimentele deslănțuite de aceste tendințe: ea e conflictul direcționat de procesul de deliberare care nu are loc în afară de seria emoțiilor și sentimentelor legate de un fel sau altul de reacțiune imaginată pe planul mintal.

Toate acestea ne duc în mod necesar spre *actul voluntar*. În adevăr voința nu poate fi înțeleasă fără de acesta. Actul voluntar nu ar fi decât impulsul care e determinat prin întărirea unei impulsii slabe față de alta cu mult mai tare. El e transpunerea în realitate a acestui impuls. În un asemenea act înținem totdeauna seama de mediul social. Ne întrebăm cum îl va privi acesta și căutăm să ne conformăm desideratelor și prescripțiilor impuse de el.

Fapt e că în urma unor șovăeli, care în multe cazuri pot duce la *inhibiție*, adică la renunțarea de a reacționa prompt, ajungem la *mișcarea voluntară*. Toate acestea la un loc formează ceea ce se înțelege prin *aspectul conativ al comportamentului*. În consecință privim voința ca o parte integrantă a acestui aspect, după cum, de exemplu, privim gândirea ca parte integrantă a aspectului cognitiv al comportamentului.

c) *Mișcarea voluntară*. Acum poate că e necesar să ne oprim pe scurt asupra mișcării voluntare. Vom ține aci seamă mai ales de unele considerații desprinse din lucrarea psihologului R. S. Woodworth: „Le mouvement”.

În ce măsură mișcările noastre sunt voluntare, iată întrebarea la care vom încerca să răspundem. Sau ce este voluntar în mișcările noastre?

Trebue să recunoaștem împreună cu Woodworth că factorul voluntar din orice mișcare e *determinarea rezultatului ce vrem să-l obținem*. Mijloacele prin care sosim aici sunt de obicei instinctive sau habituale, deci involuntare. Dacă e așa, nu putem înțelege mișcarea voluntară fără de coloritul ei intențional. Aspectul voluntar al mișcării se referă nu la *forma* ei, ci la scopul spre care tinde: nu la mijloacele prin care se realizează, ci la rezultatul dorit. Mișcările care au loc până la atingerea rezultatului, se execută în majoritatea cazurilor *automatic*, tocmai pentru ca să asigure rezultatul. Mai concis s'ar putea spune că mișcarea voluntară are în vedere gândirea rezultatului. Voința nu se referă prin urmare la mișcare ca proces, ca mijloc, ci la mișcare ca rezultat.

Gândirea rezultatului — care până la un punct oarecare e sinonimă cu însăși voința — e prezentă în conștiință. Tocmai această *gândire a rezultatului* — care, etichetată sub noțiunea de scop a dat naștere la atâtea considerații metafizice asupra voinței —, prin ideile pe care le formulează, are o influență directă în determinarea mișcării. Tocmai această gândire a rezultatului face ca mișcarea să fie voluntară. Desigur nu trebue să ne închipuim că un asemenea proces e așa de simplu cum îl descriem noi. Nu. Căci gândirea rezultatului are ca substrat ultim trebuințele organismului. Și pentru că am ajuns aici, e necesar să spunem că noțiunea de scop de care se face atâtea caz când se vorbește de voință, pentru noi se confundă cu însăși trebuințele nesatisfăcute ale organismului. Scopul nu e ceva înafară de noi, ci dimpotrivă, e immanent organismului.

Am văzut la ce se reduce o mișcare voluntară. În lumina celor spuse în legătură cu această chestiune, putem afirma că *o mișcare devine voluntară în întregime sa, în măsură ce părțile sale devin involuntare*. Căci aspectul voluntar al mișcării e legat doar de rezultatul ei: mișcările intermediare sunt automate. *Mișcare voluntară nu e decât aceea în care părțile sunt involuntare*, aspectul voluntar reducându-se doar la gândirea rezultatului. Mai departe putem spune că orice mișcare e voluntară în măsura în care dealungul ei se proiectează *gândirea scopului spre care tindem*, scop care, după cum am spus, se confundă cu însăși trebuințele nesatisfăcute ale organismului. Cu aceasta problema voinței se lărgeste și mai mult.

d) Acum ajungem în mod necesar la altă problemă: *rolul aspectului cognitiv al comportamentului în cel conativ*. Am putea să analizăm pe rând, așa cum face bunăoară Eugène Martin în

studiul său: „Psychologie de la volonție” rolul atenției, memoriei, imaginației în procesul voluntar. Rămânem însă la un cadru mai larg. Ce rol are *inteligenta*, funcțiunea de sinteză mai ales a vieții noastre cognitive; în activitatea voluntară?

Din exemplul dat mai sus am văzut că voința se caracterizează prin un indelung proces de *alegere*, de șovăială. Tocmai aici intervine *inteligenta*. Ea se referă pe de o parte la *descoperirea și concepția* diferitelor acte posibile și a mijloacelor de a le împlini, iar pe de altă parte la soluția problemelor practice.

Aici am putea face o distincție. Prima operație e datorită mai ales memoriei și imaginației, a doua judecății și raționamentului. Funcțiunea de seamă în activitatea voluntară revine deci judecății și raționamentului. Fiecare act pe care îl concepem e examinat de noi, după cum observă Lapie, din două puncte de vedere: în ce privește *valoarea sa proprie și în ce privește posibilitatea sa de transpunere pe planul real*.

Cu alte cuvinte, aici e vorba de *deiberare*, partea de seamă a unei *voințe inteligente*. De felul deliberării, de natura diferitelor judecăți care o constituie, depinde întreaga noastră activitate voluntară.

Voința nu e o funcțiune sui generis, așa cum s'a crezut și așa cum susține W. James. Ea e un complex ale cărui elemente esențiale trebuie să fie căutate în jocul *inteligenței noastre*, al *tehnicilor și al emoțiilor noastre*. Ea înglobează întreaga noastră personalitate.

e) *Voință și personalitate*. Ceeace dă nota de căpetenie a personalității fiecăruia e organizarea vieții sufletești în jurul sentimentului de afirmare proprie. Voința va tinde să satisfacă această necesitate impetuoasă a organismului. În ea trebuie să căutăm întregul resort al personalității noastre, căci tocmai voința direcționează activitatea noastră, face ca amorul nostru propriu să fie satisfăcut sau nu. Voința, mai mult decât orice stare sufletească, e *drumul pe care începem să-l urcăm spre personalitate*. Și aici nu ne gândim numai la partea de creație pe care o presupune o asemenea evoluție sufletească, ci și la partea de orientare în viața socială. În măsura în care cineva știe să voiască, ce să voiască și mai ales cât să voiască, în acea măsură ajunge la limpezimi mai mari ale vieții sale sufletești. Limpezimile acestea sufletești sunt lucrul cel mai de seamă pe care trebuie să-l învățăm din psihologie. La ele nu putem ajunge decât printr'o voință inteligentă, deschizătoare de drumuri spre personalitate și hotărâtoare de echilibru între individ și societate.

Gândirea individului reflectează în tot timpul întregul complex social, moral și cultural în care el trăiește. Dar a gândi, — zice în minunata sa lucrare „Propos sur l'éducation” hegelianul Alain — înseamnă a voi.

De aceea, dacă dorim să formăm în școlile noastre elemente luminate, să le învățăm în primul rând să *voiască*, ce să *voiască* și *cât* să *voiască*. Prin aceasta le învățăm să *gândiască*.

Căci, să nu se mire nimeni dacă afirmăm că voința se învață. Spre a lămuri aceasta, să distingem două aspecte ale actului voluntar: *forma* în care el se manifestă (agresiv, calm, etc.) și *conținutul* care e încadrat în această formă. Forma e dată prin naștere. Felul în care voim, cum voim, acestea sunt native. Dacă ne raportăm însă la conținutul actului voluntar: ce voim și *cât* voim, nu putem spune decât că acestea sunt învățate din *experiența individuală*. Să creiem prin urmare acestor elemente o așa experiență individuală, încât să învețe, ce să *voiască* și *cât* să *voiască*, ce să *doriască* și *cât* să *doriască*. Să le determinăm voința în sensul acesta bun, lăsând la o parte credința greșită în existența unui fatalism orb în legătură cu activitatea voluntară. Căci voința se poate determina în sensul că în ea se încrucișează întreaga experiență a individului. Să o determinăm prin creierea unei experiențe sufletești de seamă. Prin aceasta nu vom distruge personalitatea nimănui, căci în această determinare va rămâne loc pentru libertatea de voință. Fiecare va selecta din experiența creată ce e mai bun, mai eficace, mai înălțător. În acest sens trebuie înțeleasă educația voinței și prin ea, a întregii personalități.

Autori consultați:

- H. Taine: „De l'intelligence”.
 W. Bechterew: „La psychologie objective”.
 H. Warren: „Précis de psychologie”.
 Ch. Blondel: (Dumas: La volonté).
 R. S. Woodworth: „Le mouvement”.
 Eugene Martin: „Psychologie de la volonté”.
 Alain: „Propos sur l'éducation”.

Necesitatea grădinilor de copii

de Elena C. Munteanu
conducătoare.

Evoluția integrală a învățământului a dus la încadrarea grădinilor de copii în însăși formele sale. Grădinițele de copii sunt socotite ca prima formă de învățământ cu care începe educația și școala. E oare bine să fie așa sau, dimpotrivă, trebuiesc considerate în afară de învățământ ca anume case pentru copii — „Kinderhaus„, cum a zis marele I. H. Pestalozzi — care ar corespunde unor anume necesități psihologice?

Spre a răspunde la această întrebare să ne întoarcem puțin privirile în urmă și să vedem felul în care au fost concepute grădinile de copii de pedagogii ce le-au întemeiat.

Se știe că ele au fost instituite de Fröbel, sub impulsia preconizărilor lui Pestalozzi. Ca idee le găsim și la Platon în „Politica“, la Gaetano Filangieri sau la Fichte. Realizarea e însă a lui Fröbel. Copilului — zice Fr. — nu-i trebuiesc ziduri. El trebuie să stea în natură, să se înfioare de ea, căci el însuși e natură. „Să nu despărțim ceea ce Dumnezeu a unit“. De aceea grădinile de copii sunt necesare. Fr. stabilește două principii în legătură cu acestea: *a)* copilul să fie așezat în mijlocul naturii și *b)* să fie pus sub supravegherea și îngrijirea unei învățătoare care va avea rolul de mamă. Grație acestor principii se va ajunge la dezvoltarea fizică, intelectuală și morală a copilului în un mod superior. Dar Fr. a mers mai departe. El a bazat principiile sale pe activitate. Copilul trebuie să fie activ — dar o activitate spontană. Prin aceasta se va dezvolta *voința* copilului, elementul cel mai de seamă din viața sufletească.

Activitatea spontană și particulară copilului care va dezvolta *voința* e *jocul*. El e necesar. De sigur, nu orice joc. Fr. le limitează la trei mai esențiale: jocurile corporale,

sensuale și spirituale. Colaborarea acestora va duce la formarea caracterului. Sistemul montessorian a d vedit indeajuns prescripțiile lui Fröbel. Grădinile de copii duc în adevăr la formarea de caractere. De aci necesitatea lor. Să nu căutăm însă să venim cu anume prejudecăți pedagogice în care să le îngrădim. Nu, căci elementul de seamă pe care trebuie să-l avem în vedere e manifestarea spontană a copilului. Ceeace ne interesează e doar coordonarea unor asemenea manifestări spre formele superioare de voință și caracter. Să nu considerăm deci grădinile de copii ca forme de învățământ, ci doar ca mijloace eficace de formarea caracterelor.

PROGRAMA ANALITICĂ

După Conferința D-lui Stanciu Stoian *)

Principiile pedagogiei sunt vechi și numai cristalizarea a primit-o în decursul timpului. Regionalismul, localismul, sunt vechi. Sforțările lui Spîru-Haret, au fost repercursiunea aceluiași principii, de-a apropia școala de nevoile locale. S'au pus în aplicare principii, dar nu tocmai potrivit. Calendarul școlar cu vacanțe regionale, preconizat în legea nouă, a fost aplicat de Spîru-Haret; — vacanțe regionale după cerințe — decât că nu a numit această practică calendar școlar; dar fost și este numai o completare aslăzi.

Principiul local, ce se pune cu stăruință și cu mai multă activitate, ca școala să fie ceva realitate socială, necesară satului și care principiu își caută drum în legea școlară.

Proiectul de lege mai prevede consiliul școlar al învățătorilor, apoi consiliu regional alcătuit din învățători, preoți, medic, pretor etc., cari vor propune vacanțe regionale; tot odată va fi chemat să alcătuiască programa analitică. Al treilea consiliu, este consiliul central pedagogic pe țară, care va elabora principiile de bază, căci

*) Dela cursurile de vară dela Sibiu.

legea înscrie numai principiile generale, după care se vor întocmi programe.

— Reforma programei analitice.

Programa analitică s'a bazat pe pedagogia lui Herbart și la pedagogia herbartiană, baza este interesul. După Herbart, din punct de vedere didactic, interesul direct îl stărnește învățătorul cu lecția: să înțeleagă elevul ce dăm și acest interes este urmărit de școala românească.

La Herbart — interesul indirect este acela, pe care îl stărnim încet — copilul prin atmosferă să simtă necesitatea de interes. Dar acest principiu Herbartian, n'a putut să intereseze școala românească. Înainte, erau socotiți învățători buni, cei cari erau buni predatori de moment, dar cei cari nu știau să facă o lecție bună de moment, erau socotiți mai puțin.

De aci înainte, ne trebuie școala nu de vorbe, ci școala muncii, care să muncească hotărât, stărnind interesul indirect și aceasta să fie în legătură cu societatea, cu locul sat. Preocuparea educatorilor de azi, trebuie să fie, apropierea școlii de copil, de ceea ce simte în familie — aici va fi pârgălia interesului adevărat.

— Herbart împarte interesul în: interes teoretic, patetic, de simpatie, — iară la James găsim și interesul biologic, din instinct, obiectiv, care corespunde int. indirect, teoretic și simpatetic.

Subiect după Herbart, — apropierea școlii de împrejurări. Deaceia pedagogia lui Herbart se apropie de cea de azi.

La alcătuirea programei s'a pornit dela teorie. Materia era împărțită în trecut după obiecte: dar sunt puncte de vedere abstracte. Copilul nu știe ce este istoria, geografia etc. Programa analitică nouă, a căutat să fie seamă de copil, așa cum este și copilul nu este în miniatură, trece prin mai multe stade: stadiul activității, al realităților, al cauzalității.

Târziu înțelege cauzalitatea și va'orea stadiului valorității. Copilul vede natura global, așa cum se prezintă concret și târziu se ridică la abstracțiuni.

După principiul Decroly, copilul stă deoparte cu interese, de altă parte mediul cu interesele. Mediul formează centre de interese. Aplicarea acestei metode Decroly, unitar nu este de aplicat, ci diferit. În Germania se aplică pe regiuni. În Italia se pune bază pe folclor, pe mediul înconjurător. Realitatea țării noastre și realitatea dăscătească, la întocmirea programelor nu sunt definitiv.

Trebuie să simțim realitățile de organizare. Programele nouă sunt de tranziție din punct vedere abstract. În Rusia s'a produs

programe noi, după câțiva ani s'a văzut un defect, o lipsă, că nu știau ceti și scrie bine. Deaceea, la aplicarea programei noi, să avem asigurare și din partea programei vechi, căci noua programă se bazează pe cunoașterea mediului local, principiu împărțit pe părți de interes: Grupa limbei Române, grupa matematicii etc. Cunoașterea mediului social, aci trebuie să intre și limba română și matematica, dar asigurarea să vie dela programa veche, ca să știe copilul ceti și socoti în alte preocupări noi, ca să nu vadă țăranul că nu învață a ceti și socoti copilul.

După Herbart s'a pus concentrarea materiilor

Ziller urmașul său, a propus să se grupeze materia în jurul istoriei, care concentrare era potrivită principiului corelației: apropierea istoriei cu geografia.

Programa nouă e socotită minimală — arată minimul de lucrări la o școală — însă programa să fie vie, să fie adaptată localității și în programă să se treacă suplimentul de cunoștințe.

Prin crearea școli noi, se caută punerea în aplicare a regionalismului și a localismului.

Școala nouă să nu dea teorie, cunoștințe, ci deprinderi, școala să fie anexa satului, ca prin ea satul să se ridice. Școala să cultive pe om în mediul unde se găsește.

Florian Manea.

PROBLEMA APTITUDINILOR

Reflexii pe marginea lucrării d-lui prof. univ. Liviu Rusu :
„Aptitudinea tehnică și inteligența practică“.

Psihologia modernă, prin excelență vitalistă, degajată de coloritul metafizic care a caracterizat-o până la mijlocul veacului trecut, își pune azi o serie de probleme cu urmări imediate de natură practică. Așa ar fi problema învățării, a aptitudinilor sau problema inteligenței.

Paralel cu acestea se pune o altă serie de probleme colaterale, toate având drept țintă esențială o cât mai justă orientare între realitățile zilnice și o cât mai bună terarhizare a valorilor umane.

Ne-am oprit altădată asupra problemei învățării, căutând să desprindem mai ales raporturile ei cu școala. De data aceasta ne oprim asupra problemei aptitudinilor.

Deoarece problema aceasta ne-a fost sugerată de științifică lucrare a d-lui prof. univ. Liviu Rusu : „Aptitudinea tehnică și inteligența practică“, se cuvine să ne oprim asupra acestora.

Studiul d-lui L. R. cuprinde șapte capitole în care examinează diferitele aspecte ale aptitudinii tehnice și inteligenței practice.

Am numit de la început lucrarea d-nei sale științifică, deoarece se bazează pe o serie de fapte, și anume pe diferitele cercetări ce s'au făcut în legătură cu problema studiată. De aceea, încă din primul capitol asistăm la expunerea acestor cercetări. Metodele de căpetenie după care s'a studiat aptitudinea tehnică sunt : metoda lui Christlaens care a examinat : a) gândirea tehnică și b) precizia și dibăcia manuală, a lui Heilandt care s'a oprit asupra acențației vizuale, simțului tactil, muscular și asupra gândirii tehnice. Apoi metodele lui Moede, Lipmann, Stolzenberg, Decroly, Tagg etc.

Toate aceste cercetări au dus la concluzia că elementele sensoriale au o importanță redusă în aptitudinea tehnică și că rolul de seamă îl joacă *percepția de spațiu și gândirea tehnică*. Tocmai studiul acestor două procese sufletești constituie subiectul cap. II. În linie generală, ceea ce caracterizează percepția de spațiu — examinată prin figurile lui Rybakow — e faptul că ea cere descoperirea unor *raporturi statice*.

Gândirea tehnică, dimpotrivă, presupune *raporturi dinamice*. Dacă le privim însă mai de aproape, constată cu multă dreptate dl L. R., ambele se reduc la una și aceeași funcțiune, căci în orice percepție colaborează în mod natural și un proces de gândire.

Examinând apoi datele experimentale cu privire la gândirea tehnică, autorul trece la analiza inteligenței practice deoarece, în esență, aptitudinea tehnică nu e decât o formă a inteligenței practice.

Că atare, a studia inteligența practică înseamnă a studia chiar aptitudinea tehnică. Inteligența practică e prima formă de manifestare a vitalității animalelor. Motorul care o deslănțue e seria trebuințelor ce se cer satisfăcute. Ea se deosebește de inteligența teoretică doar prin domeniul asupra căruia se revarsă. De aceea creațiile tehnice sunt la început de natură teoretică. Factorul hotărâtor în domeniul tehnic e cel teoretic. Aptitudinea tehnică nu e altceva decât inteligența îndreptată spre creațiuni practice, spre deosebire de inteligența îndreptată spre creațiuni abstracte sau artistice.

După aceste precizări, dl L. Rusu stabilește unele criterii nouă cu privire la diferențierea inteligenței practice. Inteligența practică nu e ceva stingher față de celelalte soluri de inteligență.

Ea face parte integrantă din unitatea vieții sufletești și are la bază aome imbolduri interne. Acestea imbolduri, cum a stabilit Liebenberg și Fr. Gliese, constituie factorii adânci ai vieții noastre sufletești. Ei hotărăsc varietatea aptitudinilor.

Lucrarea d-lui L. Rusu are marele merit de a nu rămâne doar la aspectul teoretic al problemei. În baza cercetărilor făcute-d-sa prescrie oarecare concluzii pentru practică. Astfel, elementele ce trebuiesc cunoscute spre a ajunge la o bună selecțiune a valorilor, după diferite profesii, sunt: Nivelul de inteligență cerut de profesiunea respectivă, nivelul de inteligență al candidatului și directiva de interes și temperament. Odată acestea cunoscute, individul trebuie direcționat în sensul lor E o observație, pe care o făceam și altădată, când am analizat prețiosul studiu al d-lui prof. și rector Fl. Ștefănescu-Gbangă: „Selecțiunea capacităților și orientarea profesională”.

Ce concluzii am putea scoate din lucrarea d-lui L. Rusu cu privire la raportul dintre aptitudini și educație — care ne interesează pe noi?

Există o serie de capacități înăscute care permit o adaptare superioară la situații. Aceste capacități sunt datorite unor anumite imbolduri interne care trebuiesc direcționate tocmai în sensul înzestrărilor native. Psihologia ne pune la îndemână o serie de mij-

loace prin care putem să aflăm gradul de înzestrare nativă a unui individ. Și aceasta mai ales în ultimul timp, când psihologia experimentală a luat o dezvoltare care nu poate decât să bucure corpul didactic. Trebuie elaborate cât mai multe etaloane românești pentru diferitele aptitudini. În această direcție Institutul de psihologie experimentală, comparată și aplicată al Universității din Cluj de sub conducerea d-lui prof. Fl. Ștefănescu-Goangă, ține locul de căpetenie. Numai când vom avea cât de multe etaloane românești pe aptitudini, vom putea să dăm o coloratură nouă și sănătoasă învățământului nostru românesc. De aceea problema aptitudinilor constituie axa în jurul căreia trebuie să graviteze întregul nostru învățământ. Căci dacă avem o criză de valori economice, nu e mai puțin adevărat că mai avem încă una și poate cea mai de seamă: lipsa unui sistem sănătos de așezare a omului potrivit la locul potrivit. Această criză nu poate fi soluționată decât prin o examinare individuală pe aptitudini, prin metodele psihologiei experimentale. Ele trebuie aplicate chiar din clasele primare, spre a putea deschide un drum rodnic învățământului nostru. Iată de ce socotim că problema aptitudinilor e dintre cele mai de seamă și de ce credem că întreg corpul didactic se va interesa din ce în ce mai mult de ea. Căci mai mult decât oricare alta, această problemă servește în un mod superior educația și școala.

Const. Munteanu.

Administrația școlară

(Continuare).

Registru de inspecții (școlare și medicale). Organele de control, cu ocazia inspecțiilor școlare, dresază procese verbale, despre constatările făcute, dând și îndrumările necesare, pentru bunul mers al învățământului. Acestea se induc într'un registru anume, și acesta este Registrul de Inspecții

Directorul este obligat, sub pedeapsă disciplinară, ca în termen de 3 zile, dela facerea inspecției, se facă atâtea copii, de pe procesul verbal, câte i-se indică de către cel ce redactează procesul verbal, și să le înainteze locului în drept. Afară de aceasta mai este dator, să trimită Revizoratului școlar câte 2 copii, acestea pentru ca un ex. să fie pus la Statul personal a celui inspectat, iar un ex. să-l aibă Revizorul școlar de județ, la redactarea raportului lunar. Legalizarea acestor copii, se face de către Director, aplicând, sigiliul școlii.

Medicii de circ., sunt obligați a cerceta școala, în fiecare lună odată, iar observările făcute, le trec în Registrul de inspecții medicale. Când medicul dispune închiderea școlii pe un anumit timp, din cauză de ceva boală epidemică, Directorul este obligat a raporta Revizoratului, trimițând și copia procesului verbal, dresat de medic.

Registru de intrare și eșire. În acest registru se trec toate *Ordinele, Adresele și Rapoartele.* Ordine sunt, cele primite dela autorități superioare, Adrese, cele dela autorități de acelaș grad, iar Rapoarte, ce înaintează școala la autorități superioare. Formula oficială care se folosește, este: la Rapoarte: „Am onoare a Vă raporta...” iar la Adrese: „Am onoare a Vă încunoștința...”.

Ordinele și Adresele intrate, se înregistrează în ziua primirii și se rezolvă, în termenul fixat în act.

Înregistrarea se face astfel: Îndoim actul — dealungul — dela stânga spre dreapta, scriind deasupra: N-rul nostru de intrare și data intrării continuând felul rezolvirii (raportând la Ordinul intrat, sau luăm la cunoștință cele comunicate). În raport ne referim, totdeauna la N-rul autorității respective, sau la dispozițiile

cutându-se Art. din Lege sau Regulament. Acesta formează Conceptul răspunsului, care apoi îl copiem, pe $\frac{1}{2}$ coală, citeț și întocmai.

Rapoartele ce le înaintăm autorităților superioare, sau de acelaș grad, precum și la particulari, adecă ori ce act ce iese, le scriem întâi în formă de concept, de pe care le copiem, provăzându-le cu N-rul nostru și cu data expedierii. Conceptul îl așezăm în Arhivă.

Țin să accentuez, că rapoartele, să fie redactate foarte precis, să îndeplinească toate regulile de formă, stil și bunăcuviință, știut fiind, că scrisoarea redactată de noi, este un portret fidel al nostru. Într'un raport cuprindem numai o singură chestiune.

Ori ce act (cerere, însinuare etc.) trebuie să fie înaintate numai pe cale ierarhică, (Dir. Rev. Insp. Min.), știind că cele intrate fără respectarea acestei căi ierarhice, nu se pot rezolvi, ci se aruncă la coș.

Tot aci țin să amintesc, că este bine, în interesul învățământului și a celui ce face raport sau cerere, să ne folosim numai de rezolvirea în scris, bine înțeles, cu excepția lucrurilor, cari nu le putem rezolva în scris ci numai personal.

Ordinele apărute în Revistele oficiale, deasemenea, se înregistrează fiecare aparte, scriind pe fiecare ordin, N-rul de înregistrare, precum și data, iar în Observări, notăm N-rul și data Revistei. Revista o așezăm în Arhivă.

Registrul de expediție. Corespondența terminată, o expediem, trecând în Registrul de expediție: data expedierii și N-rul actului.

Din Calendarul școlar.

Octombrie.

1 Oct. Directorii înaintează tabloul absențelor corpului did. al școlii, făcute în luna precedentă. (Art. 41 și 48 Reg. adm. int.).

Del. Com. șc., înaintează percepătorului lista abs. nemot. a elevilor, pe timpul 15—30 Sept.

15 Oct. Trimiterea listei de amenzi șc. de pe timpul 1—15 Octombrie.

26 Oct. „Sf. Dumitru“, nu se țin cursuri.

Fără zi fixată:

Către sfârșitul lunii; Verificarea Incasărilor pedepselor școlare. Directorii comunică Consistoarelor bisericăști, absențele preoților dela catehizare.

Directorii, vor comunica, în cursul lunii Oct. Comitetului școlar și Revizoratului școlar, lista copiilor ce vor rămânea neînscrisi, din lipsă de locuri, spre a se avea în vedere la înființarea de noi posturi sau școli. (Art. 37 Reg.).

Inv. de gr. II doritori a fi înaintați în gr. I vor proceda în felul următor:

Art. 230 (Lege) al. 2 Candidații (care au împlinit 6 ani de funcționare cu titlul gr. II) vor înainta cereri, prin Revizoratul școlar, la Inspectoratul școlar, cerând inspecție specială. Odată cu cererea, vor înainta și un Memoriu, în care vor expune pe scurt, activitatea lor în școală și afară de școală, distincțiunile și recompensele obținute în cei 6 ani, cât au stat în gr. II.

Art. 231 (Lege). Spre a fi admiși să li-se facă inspecție specială, candidații trebuie să îndeplinească următoarele condițiuni:

1. Să fi împlinit 6 ani de funcționare efectivă în învățământ, ca *inv. gr. II*, la data înscrierii.

2. Să nu fi avut în acest timp nici o pedeapsă mai mare decât avertismentul; iar pedepsele mai mari, să fi fost radiate, în condițiunile prevăzute de art. 152 din lege.

3. Să fi fost notat la toate inspecțiile cu nota „Bine”.

4. Să fi desfășurat o deosebită activitate în școală și afară de școală pe teren cultural.

Pentru dovedirea celor de mai sus, candidații, vor anexa la cereri pe lângă Memoriul amintit mai sus, și copia proceselor verbale, din cei 6 ani de funcționare ca *inv. gr. II*.

Cererile sunt a se înainta, până la data de 1 Oct.

V. V.

PARTEA OFICIALĂ

Ordinile din acest Buletin, vor fi înregistrate de fiecare director, directoare de stat și confesional, comunitate tuturer colegilor dela școala respectivă și rezolvite întocmai.

Nr. 1053/933. Pentru ajutorul ce membrii Corpului Didactic din județul nostru au dat întotdeauna aviației naționale, vi se decerne individual medalia comemorativă și diploma de onoare A. R. P. A. Ca s'o primească rugăm pe fiecare să trimită cu mandat postal suma de lei 40 (patruzeci), care reprezintă costul confecționării și expediția la adresa A. R. P. A. Asociația română pentru propaganda Aviației București Calca Victoriei 86, scriind pe cuponul mandatului foarte citeț numele, pronumele, comuna și județul și vor primi imediat medalia și diploma conferită. Fiind această o deosebită distincție, sunt rugați toți D-nii membri ai Corpului Didactic, primar urban și rural a proceda cum se arată mai sus. Secretar general. General, (ss) indescifrabil.

Nr. 4478/933. Se atrage pentru ultima dată atenția personalului didactic primar, asupra ordinului nostru cu acest număr, publicat în Foata Școlară anul 5 Nr. 1, cunoscând, că hârtiile intrate contrar vor fi socotite neavenite.

Nr. 4176/933. On. Direcțiunilor școlare din județul Bihor. Ca urmare ordinului nostru cu acest număr publicat în n-rul 1 al nostru, binevojiți a cunoaște, că în procesul verbal, precum în orice raport nu se va generaliza ci se va specifica astfel: în ziua de 1 Sept. 1933, la orele 8 dimineața s'a prezentat la școală personalul didactic al acestei școale și anume: 1) N. N. director. 2) N. N. 3) N. N. etc. învățători și nu în felul acesta „s'au prezentat toți învățătorii”. Aceasta pentru a se controla situația cunoscută de D-nii directori și D-nii învățători cu aceia din registrele și evidențele noastre.

Nr. 4809/933. Direcțiunilor școlare din Bihor. Se pune în vedere D-lor învățători, ca în acest an școlar să

introducă în școli numai manualele aprobate de minister cu termenul neexpirat. Tabloul acestor manuale se găsește la revizoratul școlar precum la Librăria Socec și Corvina în Oradea.

No. ad. 4478/933. Atragem din atenția personalului didactic primar din acest județ asupra următoarelor:

Intr'un raport nu se poate cuprinde decât o singură chestiune.

Cererile individuale de orice natură ar fi se trimit totdeauna timbrate și numai prin direcțiunea școlii respective însoțite de raportul directorului. Actele înaintate contrar vor fi considerate neavenite.

No. 5501/933. Direcțiunilor școlilor primare de stat și de copii mici (de stat și confesionale) din județ.

În conformitate cu ord. ministerial 108880/933, în termen de câteva zile vă expediem formularele sosite pentru întocmirea situației de finea anului școlar 1932/33. Se vor completa conform instrucțiunilor de pe formular, deci cu cea mai mare exactitate, cunoscând că la din contră directorii școlii respective vor fi pedepsiți. Formularele se vor completa imediat și se vor înapoia extra urgent, acestui revizorat.

No. 5503/933. Direcțiunilor școlii primare de circumscripție.

În conformitate cu ord. min. 107854/933, în termen de câteva zile vă expediem formularele sosite pentru întocmirea recensământului pe anul școlar 1933/34. Se vor completa conform instrucțiunilor de pe formulare deci cu cea mai mare exactitate cunoscând că la din contră directorii școlii respective vor fi pedepsiți. Formularele se vor completa imediat și se vor înainta extra urgent acestui revizorat.

Direcțiunile cari au primit ordinul nostru No. 5097/933, sunt învitate a-l executa urgent, cunoscând că la din contră vor suporta urmările

No. 5543/1933 *Tuturor direcțiunilor școlii primare de stat din județ.* Vă facem cunoscut în copie adresa învățătorilor Alexandru Vasilescu, Ernani Cristea și N. Gârbea din județul Roman.

Copie: Domnule Revizor, în dorința de a contribui

cu ceva în plus în învățământul nostru primar, și de a da o oglindă fidelă familiei de modul cum parcurge în viața școlară fiecare elev, în parte, precum și de a da posibilitatea colegilor noștri de a plasa în mod precis pe fiecare școlar conform însușirilor sale morale intelectuale și fizice, ne-am străduit a alcătui acest carnet de note mai dezvoltate ca cele apărute până acum, încredințat fiind că aducem un real serviciu școlii și colegilor noștri. De aceea în credință că și Dv. veți aprecia cu toată bunăvoința modesta noastră lucrare ne permitem a vă ruga să binevoiiți a recomanda colegilor din județul Dv, să introducă acest carnet considerându-l ca un ajutor în exercitarea meseriei noastre dăscălești.

Cu deosebită stimă ss. Alexandru Vasilescu ss Ernani Cristea ss Nicolae N. Gârbea inv. din jud. Roman.

Carnetele sus menționate se vor comanda prin revizoratul școlar al județului Roman.

No. 4809/1933. Tuturor direcțiunilor școlilor primare de stat din județ. Vă facem cunoscut, în copie cele ce urmează:

Copie: Ministerul Instrucțiunii al Cultelor și Artelor Direcția învățământului primar. No. 140526/1933, Domnule Revizor, Ca urmare ordinelor Ministeriale No. 124222/125534 și 129864/1933, Vă facem cunoscut, că Ministerul având în vedere avizul Consiliului Permanent de Instrucțiune No. 824/1933, 16 Septembrie a aprobat ca pentru anul școlar 1933/34 să se întrebuinteze în școli și manualele didactice de curs primar aprobate în anul 1936. Cosilier Director General ss. Petrescu șeful serviciului ss. Indescifrabil.

No. 5531/1933. Conform ordinului ministerial No. 126418/1933, și confozm adresei Ministerului de Finanțe, No. 163840/1933, se face cunoscut, prelungirea valabilității de plată a mandatelor de pe luna August până la 25 Septembrie a. c. Aceasta pentruce toată lumea să aibă posibilitatea și timpul pentru achitarea tuturor impozitelor către stat scadente până la finea lunii Septembrie a. c. adecă până la sfârșitul trimestrului II din anul în curs.

5499/1933, Vi se face cunoscut în copie adresa oficiului public de plasare Oradea No. 1180/1933.

Copie : Domnule Revizor, Avem onoare a Vă înainta în copie jurnalul No. 583/1933 a Onor Consiliului de Miniștri din ședința din ziua de 25 Mai 1931, trimisă cu ordinul On. Inspectorat de Muncă Arad, No. 1985/933. Vă facem cunoscut, că Oficiul Public de plasare din Str. Alexandri No. 3 Oradea, dispune oricând de lucrători corespunzători, pentru a fi puși la dispoziția antreprenorilor.

Copie : Proces Verbal. Jurnal No. 583/1933, Consiliul de miniștri în ședința de azi 25 Mai 1931. luând în deliberare referatul Dlui Președinte al Consiliului de Miniștri și Dlui Ministru al Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale No. 2452 din 25 Mai 1931. *Decidem* Ca toate contractele ce se vor încheia de acum înainte de stat, județe, sau comune pentru efectuarea de lucrări în antrepriză să prevadă ca antreprenorii respectivi să fie obligați să întrebuițeze pentru aceste lucrări o cotă aparte de cel puțin 35% din lucrătorii șomeri recomandați de Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor sociale și de organele sale executorii. Aceste dispozițiuni nu sunt obligatorii pentru antreprenori numai în cazul când Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale sau organelor sale le-ar face cunoscut în scris că nu are șomeri disponibili pentru efectuarea lucrării. Condițiunile de muncă și de salarizare pentru lucrătorii recomandați de Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale sau de organele sale vor fi aceleași ca și pentru ceilalți lucrători angajați de antreprize. Dnii șefi ai contencioaselor tuturor autorităților pendinte de stat, județ sau comună, sunt făcuți personal responsabili pentru înscrierea în contractele încheiate de ei a clauzei obligând pe antreprenori să întrebuițeze lucrători șomeri în condițiunile stabilite mai sus, organele Ministerului Muncii având datoria a supraveghea întrebuițarea șomeurilor în condițiunile menționate. Domnul Ministru al Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a stipulațiunei prezentului jurnal. ss. N Iorga, ss. Dr. Cantacuzino, ss. DI C. St. Amza, ss. V. Vălcovici, ss. C. Hamangiu, ss. Manoilescu, ss. D. Ghica.

Nr. ad. 4604/933. Direcțiunilor de școli primare din Bihor. Binevoii a cunoaște, că la orice ordin al nostru

veți raporta imediat și fără întârziere și fără nici o urgență. Contrar vom lua măsuri pentru desărcinarea Domnilor Directori.

Nr. 5636/933. Se atrage stăruitor atențiunea membrilor corpului didactic primar să binevoiască a se conforma dispozițiilor legale de a nu părăsi postul fără concediu solicitat și aprobat la timp. Indicăm respectarea ord. din regulamentul școlar.

Nr. 5637/933. Toate direcțiunile școlare vor raporta Rvizoratalui data exactă a reînțeleperii cursurilor în noul an școlar.

Nr. 5638/933. Se atrage din nou atențiunea că cererile pentru interese familiare nu pot fi înaintate sub formă de rapoarte, după cum e cazul pentru concedii, gradații etc. Orice cereri de acest fel vor fi timbrate în toată regula.

Nr. 5639/933. Se atrage atențiunea direcțiunilor școlare care n'au înaintat încă orarile spre aprobare, să se conformeze cât mai neîntârziat acestei dispozițiuni, cunoscând că vor avea de suferit consecințele neexecuării.

No. 4495/933. Comunicatul No 18 din 13 August 1933, al serviciului de protecțiune a plantelor din Ministerul Agriculturii și Lomeniilor.

1. Omizile cari atacă varza de toamnă. În unele regiuni din țară unde s'a plantat varză de toamnă se observă în momentul de față cum frunzele sunt mâncate nemai rămânând decât nervurile dându-le astfel aspectul unei dantele. Pe aceste frunze atacate se pot observa mici omizi cenușii verzui cu niște linii galbene în lungul corpului care pe lângă niște firisoare de păr albicioase pare stropit cu numeroase puncte negre. Aceste omizi ajung când s'au dezvoltat complect la aproape 5 cm. lungime. Ele aparțin speciei cunoscute sub numele de fluturile mare alb al verzei (*Pieris brassicae*). Să se stropească acum varza în regiunile atacate până cel mai târziu când ea începe să se îmbrace, cu o soluție de verde de Paris după formula dată în comunicatul No. 3. La suprafețe mai mici recoltatul și distrugerea omizilor prin strivire dă rezultate foarte bune. Această operație poate fi făcută prin ajutorul copiilor cari vor fi în prealabil inițiați pentru această operație.

2. Desinfectarea solului în grădinării în momentul de față se începe pregătirea terenului de grădinărie pentru o nouă perioadă de cultură. Din cauza marelui număr de paraziți cari au adus anul acesta mari pagube culturilor din grădini este indispensabil pentru noua campanie de lucru să se desinfecteze solul înainte de orice însămânțare sau plantare, pentru a distruge astfel toți paraziții cari eventual s'ar găsi ascunși în pământ. Desinfectarea solului se va face prin ajutorul sulfurei de carbon, în doză de 30 grame de fiecare metru patrat. Această operațiune se face prin ajutorul unor aparate sub numele de „Pale injectoare” și pe cari multe camere de Agricultură le posedă și le țin la dispoziția celor interesați. Sulfura se găsește cu prețul de 20 Lei klg. la fabrica statului din Zlatna jud. Alba.

Se aduce la cunoștință generală că orice alte informațiuni se dau gratuit de către Serviciul de Protecțiune a plantelor din Ministerul Agriculturii.

Șeful Serviciului de Protecția Plantelor

Șeful Biroului

BCU (ss) Gh. Arion, al University I (ss) Ing. Gh. Vodă.

No. 4185/933. Comunicatul No. 15 al Ministerului Agriculturii și Domeniilor No. 158169/933.

1. Arderea miriștelor. Din vremuri îndelungate se știe că miriștele cărora li s'au dat foc îmbogățesc pământul. Prin această măsură se distruge un număr considerabil de insecte vătămătoare și nu este de mirare că invaziunile mari de insecte ce s'au năpustit asupra hodelor se datorește în cea mai mare parte pierderii obiceiului de a se da foc miriștelor. Prin arderea miriștelor se distrug organele de rezistență a ruginei negre, care pune în mare rizic recolta de grâu din țară. Să nu se creadă că este o pagubă dacă la seceriș miriștea este lăsată mare pentru a i se da foc. Intrucât cantitatea de pac ce se crede pierdută prin ardere aduce un profit sporit. Singurul lucru care trebuie să se țină în seamă este să avem în vedere ca să se ia toate măsurile de precauțiune pentru evitarea unui dezastru. Ținând însă seamă de direcția și intensitatea care va permite să conducă flacăra în direcția propice precum și câteva brazde trase cu plugul la margine unde trebuie să se oprească

focul arderea miriștilor devine o operațiune destul de ușoară de aplicat. Avantajele sunt enorme. Pășunatul miriștilor este una din cele mai mari greșeli.

2. Cleștarul viței de vie. În regiune de vest a țării mai cu seamă în Basarabia se pot observa cum frunzele viței de vie sunt acoperite cu pete roșii-arămii după care se usucă și apoi cad. Creșterea tufelor încetează iar strugurii rămân necopți, acrii. Pe fața inferioară a frunzelor astfel pătate se pot vedea mici paiangeni ovali galbeni cu patru perechi de picioare foarte vioi. Acești paiangeni sau cleștari sunt cunoscuți sub numele de cleștarii viței de vie (*Tretranychus althacae*). Combaterea acestui parazit se face prin tratamente de iarnă și primăvara pe care le vom arăta la timp și acum prăfuind pucioase sau stropind via cu zeamă diluată de soluție sulfo calcică decât cel puțin 15 zile înainte sau după stropitul cu zeamă bordeleză. Același lucru este necesar și când stropiște cu zeamă bordeleză sau înainte unui tratament cu soluția diluată sulfo calcică.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Comitetelor Școlare.

1) Să se înainteze de urgență Conturile de gestiune rămase în restanță.

2) Să se achite ratele datorite comitetului școlar județean pentru anul în curs, ca și pentru anii restanțieri.

3) Să se achite abonamentul pentru „Foia Școlară“, înscris în bugetul anului curent.

Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor
 Direcția Educației poporului

Nr. 1114 Septembrie 1933.

CIRCULARĂ

către

Corpul didactic și de control al școlilor primare din România

Pornim la acest început de an școlar cu un gând care trebuie să răscolească sufletul tuturor: Să găsim metode și căi mai eficiente pentru o cât mai rodnică și sistematizată mișcare școlară și culturală la sate și la orașe.

Școala satului are nevoie, mai cu seamă astăzi, de o înviurare. Cele două meniri ale ei, *de loc* (unde se dau întâiele cunoștințe și deprinderi copiilor) și *de așezământ de cultură* pentru cei mari (care dezvoltă în valori de viață acele cunoștințe și deprinderi) trebuie împlinite în aceeași măsură. De împlinirea lor atârână în mare parte sănătatea sufletească și puterea de acțiune a țărănimii, pe care, mai ales în împrejurări cum sunt cele de acum, ne dăm seama că se reazemă cu nădejde neamul și statul nostru. Dar greutățile vremii n'au cruțat nimic și, tocmai când școala trebuie să dea și să însemne mai mult, luarea aminte este în primejdie să se întoarcă dela ea către cerințe, care în aparență par mai grăbnice, iar mijloacele materiale, care i se pot pune la îndemână, se fac tot mai puține. Trebuie găsite căi noi de venit în ajutor.

Învățătorul care dă cuprins și suflet școlii, e chemat să-și încordeze priceperea și bunăvoința, pentruca așezământul încredințat lui, să răspundă așteptărilor. Cum e învățătorul, așa e școala și cum e școala, așa e satul. Învățătorimea românească și-a făcut datoria. Învățământul primar, cât îl avem, a ieșit din mâinile ei, îndrumată de lege și de oamenii de inimă cari s'au aflat în cursul anilor în fruntea Ministerului Instrucției. Recunoașterile n'au lipsit. Ele erau îndreptățite.

De aceea avem încrederea că noua chemare și noul program de lucru, pe care le trimitem acestei învățătorimi, la începutul anului școlar, vor găsi-o gata ca și în trecut și poate mai mult decât

În trecut, de vreme ce trebuințele, sunt astăzi mai mari de cât atunci. Numai e o taină pentru nimeni că, de pildă, neștiința de carte, cu toată obligativitatea învățământului elementar, se păstrează urcată și că alături de grupul copiilor cari nu se înscriu sau nu urmează regulat la școală, pentru că nu sunt destule săli de clasă, destui învățători sau destulă înțelegere și înlesnire materială între părinți. Mai este grupul absolvenților cari, rupți de orice legătură cu cartea uită treptat ceea ce au învățat. Adevărații pedagogi sociali știu că analfabetismul nu înseamnă atât lipsa cititului și scrisului, ci izolarea în sânul societății civilizate de puținele cele mari și vli de înrăurire și de prefacere pentru o viață mai bună a in-sului și a obștei. Aici e primejdia cea mai temută, să n'ajungem să vorbim unei bune părți a națiunii, care nu s'a împărtășit de bunurile școlii și să nu mai găsim ascultare sau să nu mai fim înțeleși. Iată de ce vrem ca nici o osteneală să nu fie crutată pentru ca școala românească să aibă, cu mijloacele ei de astăzi, cât mai mulți școlari și pentru ca ea să păstreze și mai târziu legătura cu ei și legătura cu satul, printr'o acțiune culturală în care vor fi de ajutor, atât biserica și preotul, cât și societățile culturale și ceilalți cărturari locali.

Pentru o punere în lumină deosebită a însemnătății problemei și pentru un îndemn și o întrecere spre mai bine între învățători, am hotărât să institui un sistem de premii care se vor acorda după următoarele norme:

Vor fi de fiecare județ 10 premii mergând până la cinci mii de lei, diplome, cărți, calificări în statul personal, sporite cu ajutorul județelor și variabile după întinderea județelor și după unele regiuni cu trebuințe culturale mai grabnice.

Premiul I din fiecare județ, l-ar obține învățătorul sau învățătoarea, cari vor împlini dela 1 Octombrie 1933—1 Iunie 1934, în comuna lor *cele mai multe* din următoarele condițiuni:

I) Dacă au făcut cursuri cu analfabeții în cel puțin două ședințe săptămânale timp de patru luni. II) Dacă au isbutit să facă cititori ai bibliotecii o treime din ștutorii de carte din sat, din cărțile cuprinse în catalogul publicat de Minister (Direcția Educației Poporului). III) Dacă au asigurat școlii frecvență cât mai completă, potrivit capacității sălilor din clasă și înscrierii după recensământ. IV) Dacă au făcut 20 de șezători de citire cu sătenii și au ajuns să-și formeze cititori la șezătorile de lucru prin casele oamenilor. V) Dacă au isbutit să facă de fiecare post câte cel puțin doi abonați individuali sau în grupuri de săteni la reviste și

foi populare alese, în afară de ziarele politice. VI) Dacă au făcut „ora de șezătoare” în clasă cu elevii săptămânal și au împărțit elevilor cărți din bibliotecă. VII) Dacă au făcut timp de un an cel puțin patru producții cu teatru, jocuri, cântece și coruri, laice și bisericești, cu fiicăi și fete. VIII) Dacă au izbutit să adune prin orice mijloace cel puțin cinci sute de lei de fiecare post pentru înzestrarea și întreținerea bibliotecii. IX) Dacă au făcut o anchetă monografică pentru cunoașterea satului și a regiunii, potrivit planului dat de Minister.

Premiile II, III, IV, etc. se vor acorda celor ce îndeplinesc parte din condițiile arătate și cu o activitate proporțional mai redusă. Munca învățătorului concurent se judecă la fel, fie că se desfășură liber, atunci când nu se poate sprijini pe o societate culturală, fie în lăuntrul unei asociații culturale locale, și va fi cu atât mai apreciată cu cât va avea colaborarea preotului.

Controlul concurenților se va îndeplini de organele școlare și de delegații societăților culturale locale cu care au colaborat.

Acordarea premiilor se va face la capitala județului printr'un comitet local alcătuit din capii autorităților și intelectuali delegați ai așezămintelor culturale.

Ministru, (ss) D. Gusti.

Director, (ss) Ap. D. Culea.

INFORMAȚII

Ministerul recomandă — fără nici o obligație — poemul „Pentru Țară, Neam și Rege” de D-l N. Corfescu.

Ministerul a aprobat „Caetul de Vacanță” alcătuit de D-na Elena Cordoneanu, și se găsește de vânzare la librării cu prețul de 20 Lei.

Recomandăm călduros „Cl. IV. B.” (Curentul Activ), Revistă pentru educație modernă, apărută în Cluj, str. Fântânele Nr. 55. Administrația trimite la cerere câte un număr de probă. Cuprinde lucruri ce-l interesează pe fiecare învățător.

Pentru anul șc. 1933/34, nu se pot introduce decât manualele aprobate sau reaprobată între 1929—1933. Tabloul acestor manuale se află la: Revizoratul școlar, și la Librăriile: Socec și Corvina.

Domnii membrii ai personalului de control, autori de cărți didactice nu-și pot plasa cărțile în regiunea unde-și exercită controlul.

Ministerul încunoștințează, că Declarațiile cerute de Art. 29. Reg., sunt scutite de timbru.

Domnii colegi sunt rugați, ca din salariul luni Sept. să-și achite impozitul global pe trim. Oct., Nov., Dec. precum și eventualele restante, ce le-ar avea.

Of. prot. ort. rom. din Oradea, face un apel către toți membrii corp. didactic să-și dea concursul lor la munca extrabisericească a proșilor.

Să conducă regulat elevii la Biserică.

Din parte-ne adaugăm: Învățătorii conștienți de chemarea sfântă ce o au, vor da și pe mai departe, tot concursul lor, la orice acțiune, care are de scop, luminarea maselor populare, iar cu privire la conducerea elevilor la

Biserică, învățătorii au cea mai sfântă obligație, a-i duce pe elevi, acolo, unde au primit primul dar — încreștinarea — și unde, cu ocazia fiecărei Sf. Liturghii, Mântuitorul Hristos, Învățătorul Mare, se jertfește pentru noi, pentru a ne face frați cu El, și fii ai lui Dumnezeu.

De altfel, și Legea obligă pe învă. la conducerea elevilor la Biserică.

Se recomandă romanul D-lui M. G. Samarineanu: „Romanță fără note“. Fixează moravurile și zbuciumul zilelor de unificare dela războiu încoace. Prețul 60 lei, 50% pentru Asociația Învățătorilor la cele procurate prin Asociația Învățătorilor Bihor.

Onor. Minister recomandă carnetele de note și observațiuni pentru elevii școalelor primare editate și puse în vânzare de Societatea Cooperativă pentru construcții de locuințe a membrilor corpului didactic din București str. Saligni Nr. 2. Carnetele sunt autorizate de Minister cu ordinul Nr. 127548.931.

Atragem atențiunea D-lor directori și a personalului didactic din acest județ asupra tuturor ordinelor noastre publicate în Nr. 1 anul 5 al acestui organ.

Se aduce la cunoștința generală că în timpul concediului din luna Octombrie a. c., d. revizor școlar Const. Munteanu va fi supliniit la conducerea Revizoratului de către Dl Vasile Ciordașiu, șeful de serviciu.